

на ЧАЕС та вшануванні ліквідаторів, адже поруч з нами розташована Кременчуцька лікарня відновного лікування — обласне відділення реабілітації ліквідаторів аварії на ЧАЕС, якому ми надаємо волонтерську допомогу. На базі цього лікувального закладу наші студенти виконували науково-дослідницькі роботи: «Екстракорпоральні та інші методи очищення організму», «Дослідження психосоматичної патології в ліквідаторів аварії на ЧАЕС», «Корекція стилю життя засобами альтернативної медицини», «Харчування людини в промислово-забруднених регіонах», результати пошукової роботи «Лікарі, обпалені Чорнобилем» увійшли в Книгу пам'яті, що видавала громадська організація «Союз Чорнобиль». У нашому закладі працював відомий лікар, громадський діяч, колишній керівник медичної служби армії, що в перші чотири роки після аварії надавала допомогу ліквідаторам — полковник медичної служби Сліпченко В.В., який є легендарною особистістю, приклад наслідування для майбутніх медичних працівників, постійно веде виховну роботу з питань радіологічної безпеки цивільної оборони, медицини катастроф. Провідні викладачі коледжу — Скрипник А.П., Лозовська Т.А., Яценко В.Г., Ляпун В.І., Луценко Б.О., Шаповал А.В., Агаркова Л.В., Дрогобецька Н.Д., Іванова П.О., Хоріщенко Ю.П., лаборанти Генъбач К.В., Радченко О.В., Білоненко О.М., колектив бібліотеки, методичного кабінету, комп'ютерного центру, тепличного господарства коледжу спрямовує свої зусилля на формування в студентів навичок боротьби за безпечне довкілля.

Екологічне виховання молоді ми вважаємо пріоритетною задачею. Унікальне середовище Полтавщини могло б стати еталонним критерієм відношення людини до майбутнього планети, адже формування освітніх стандартів планетарного мислення — шляхетне завдання науки.

Література

1. Бойчук Ю. Д., Солошенко Е. М., Бугай О. В. Екологія і охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. — 2-ге вид., стереотип. — Суми: Вид. «Унів. Книга», 2003. — 284 с.
2. Сухарев С М., Чудак С О., Сухарева О.Ю. Технологія та охорона навколишнього середовища: Навч. посіб. — Львів: Новий Світ — 2000, 2004.

БІОЕКОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА КРАСНОГОРІВСЬКОЇ ЗОШ І-ІІІ СТУПЕНІВ (ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ)

*Кондратюк К.І., Остапенко Т.М.
Красногорівська ЗОШ І-ІІІ ступенів Великобагачанського району
Полтавської області*

Навчальне освітнє середовище шкільного закладу є місцем навчання та виховання дітей, де вони проводять значну частину свого життя. Це стосується як самого навчального закладу (його навчальних та допоміжних приміщень), так і шкільної території.

Проведення комплексної оцінки екологічного стану навчального середовища шкільного навчального закладу потребує системного підходу до розв'язання проблеми стану здоров'я учнів. Саме це спонукало до прове-

дення біоекологічного моніторингу навчального середовища Красногорівської ЗОШ I-III ступенів Великобагачанського району Полтавської області (далі — навчальний заклад) з метою розробки заходів щодо його оптимізації. Над цим пілотним екологічним проектом ми працювали впродовж останніх двох років. Поетапно досліджувалася земельна ділянка та вивчалися основні навчальні приміщення (шкільні кабінети). Оцінка екологічного стану та оптимізація навчального середовища Красногорівської ЗОШ I-III ступенів — одна із сходинок системного підходу до вирішення проблем, що стосуються здоров'я учнів.

Біоекологічний моніторинг навчального закладу має важливе значення, адже він є комплексною науково-інформаційною системою спостережень, оцінкою і прогнозуванням змін стану природного середовища з метою виявлення негативних змін і вироблення рекомендацій із їх усунення або ослаблення.

Державні санітарні правила і норми відповідно до Законів України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», «Про загальну середню освіту» з урахуванням сучасних наукових розробок і досліджень із регламентації гігієнічних умов і режимів навчання при чинних формах організації навчально-виховного процесу для всіх загальноосвітніх навчальних закладів, що забезпечують відповідний режим облаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу, базуються на нормативно-правових актах для загальноосвітніх навчальних закладів ДСанПІН 5.5.2.008 — 01 [2].

Для території навчального закладу екологічні умови навколишнього середовища відіграють важливу роль. Від місцезнаходження закладу залежить самопочуття, працездатність, настрої дітей, їх здоров'я. Навчальний заклад є прикладом найвищих вимог щодо якості довкілля.

Красногорівська ЗОШ I-III ступенів знаходиться в центрі населеного пункту поблизу поживленої автодороги та телевізійного ретранслятора. А тому вкрай важливо правильно оптимізувати територію навчального закладу, щоб зменшити вплив негативних чинників і створити сприятливий мікроклімат. Згідно даних досліджень, в екологічному відношенні територія Красногорівської ЗОШ I-III ступенів відповідає загальноприйнятим нормам за більшістю вимог, але потребує оптимізації озеленення ділянки, що дозволить забезпечити більшу екологічну стабільність [1].

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, на кожного жителя міста повинно припадати 50 м³ зелених насаджень. Дерево середніх розмірів за добу відновлює стільки кисню, скільки необхідно для дихання трьох людей [4]. На території школи та навколо неї зростає 171 дерев. Це переважно берези, дуби, різні сорти фруктових дерев. В 1 м² зеленого листка за добу синтезується 1 г глюкози і виділяється 0,75 л кисню. Одне доросле дерево здатне за добу відновити від 3 000 до 5 000 г кисню [1]. За добу дерева виділяють таку кількість кисню, якої вистачить для дихання 513 людей (171 × 3 = 513). У Красногорівській ЗОШ I-III ступенів навчається 148 учнів. Отже, на території закладу в цілому кількість дерев є достатньою для очищення повітря. На листках дорослих дерев за літо осідає в середньому 20-25 кг пилу [1]. Відповідно, на території шкільної ділянки Красногорівської ЗОШ I-III ступенів 171 дерев, що дозволяє осаджувати 3420-4275 кг пилу. Отже, запиленість повітря за наявності зелених насаджень значно знижується.

Нами досліджувався рівень екологічної комфортності шкільних приміщень, що включає визначення кольорової гами, площі шкільних приміщень, температурного та вентиляційного режиму, рівня природного освітлення та ін. Сприятливість кольорової гами шкільних приміщень визначалася шляхом соціоекологічного опитування учнів Красногорівської ЗОШ I-III ступенів. Результати анкетування та опитування учнів про те, які з кабінетів відповідають таким вимогам: найтепліший, найхолодніший, найсприятливіша й найподрозливіша кольорові гами, найзеленіший та найсвітліший, наявність кімнатних рослин в кабінетах. Провівши дослідження щодо визначення кольорової гами шкільних приміщень, площі на одного учня, температурного режиму, світлового коефіцієнту нами зроблено висновок про те, що екологічна комфортність приміщень є задовільною, але деякі чинники потребують змін.

Для оздоблення шкільних приміщеннях використано фарбу спокійних відтінків (сірий, зелений, жовтий, персиковий) слабкої насиченості. В кабінетах поклеєні шпалери світлих кольорів. Ці кольори забезпечують кращу адаптацію зору до письма, читання, інших видів занять. В хімічному, математичному, фізичному кабінетах облаштовані панелі з дерева, що надає естетичного вигляду. Класні дошки мають зелений колір, їх робоча поверхня рівна, текст при написанні видно добре, але в деяких класах доцільно їх замінити. Отже кольорова гама класних приміщень відповідає вимогам. Кольорами, які забезпечують найкращу адаптацію зору до письма, читання, є світло-жовті, персиковий. Дослідження, проведене нами показало, що більшість фітонцидних рослин знаходяться в хімічному кабінеті. Необхідність в озелененні кімнат є обов'язковою. Дослідження спеціалістів свідчать про те, що більш захищені від гострих респіраторних захворювань ті учні школи, у кабінетах яких більша кількість фітонцидних рослин.

Навоколишнє середовище (як природне, так і штучно створене) впливає на духовний світ людини, сприяє розвитку цінних рис особистості: доброти, гуманності, уміння бачити і розуміти прекрасне, розвиває спостережливість, виховує любов до краю. Естетичне сприйняття краси довкілля сприяє виникненню позитивних емоцій, поліпшує психічне та фізичне здоров'я людини.

Дослідивши та проаналізувавши ситуацію навчального закладу, нами запропоновано модель оптимізації території навчального закладу, що дозволить усувати негативні чинники навчального середовища на здоров'я суб'єктів навчального процесу та реалізувати ті умови, які б принесли знання школярам без шкоди для їх здоров'я.

Література

1. Білявський Г.О., Падун М.Д., Фурдуй Р.С. Основи загальної екології. — К.: Либідь, 1995. — 277 с.
2. Державні санітарні правила і норми влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації виховного процесу. — К., 2001. — С. 580-622.
3. Ількун Г.М. Зелені захисники повітря. — К.: Вища школа, 1975. — С. 27-28
4. Кулініч О. Тренінг «Екологічні проблеми своєї місцевості» / О. Кулініч // Біологія. Шкільний світ. — 2008. — №18. — С. 36-42.